

Einki ansingarpláss — Tygum eru »bara« heimagangandi

Øllum børnum skal tryggjast ansingarpláss — ikki bert teimum, sum hava havt eldri systkin á ansingarstovni ella børn hjá mest ágangandi foreldrunum

Í miðjum seinasta mánaða skipaði Nordisk Førskeleererråd fyri skeiði fyri barnaansarar-/uppalarar. Niðurstøðan var stutt hon, at øllum børnum eigur at tryggjast ansingarpláss — at hetta átti at metast sum mannarættur, uttan mun til um foreldrini arbeiddu úti ella ikki.

Tað munnu eisini vera mong føroysk foreldur, ið greitt kundu frá, hvussu væl tað kom við, tá tey finga ansingarpláss til barn ella børnini.

Skulu endarnir røkka saman hjá vanligu løntum, so mugu bæði arbeiða, ikki minst um talan er um at fáa sær tak yvir høvdið.

Men her eru mong foreldur fyri samfelagsligum vanbyti, júst tí ansingarplássini eru ov fá. Eisini tykist tað at vera rættlaga tilvildarlígt, hvussu leingi ávis foreldur mugu biðja fyri at fáa barnagarðs- ella veggustovupláss, hetta sum nú er viðtikið sum verandi mannarættur.

Veruleikin er fyri tað fyrsta hann, at plássini, eitt nú í Havni, eru alt ov fá. Harnæst tykist tey foreldur at hava frámjálgrætt, ið áður hava havt børn á ansingarstovni. Ágangandi framferðin og treiskni, ið summi nýta fyri at fáa sínum smáu ansingarpláss, roynist eisini alt ov tíðum í so væl.

At so ikki skuldi verið, áttu vit øll at kunnað samst um. Heldur ikki man tað vera so gott við at gera hjá stovnsleiðarunum, sum ivaleyst royna at vera so »rættlígir« sum møguligt.

Men nakra meining við barnagørdum og veggustovum er ilt at fáa eyga á, um ikki so er, at øll við tørv fá sama møguleika til hesi pláss.

Eini freistast mestsum til at halda, at vit vóru frægari farin uttan hesar stovnar, so leingi teir ikki nøkta veruliga tørv. Tí sosiala órættvís, sum verður summum foreldrum fyri, ið onkursvegna ikki kunnu fáa børnini ansað av hesum stovnum, er so mikið álvarsligt, at hetta fyri mong kann vera avgerandi fyri hvussu tey seinni í livinum koma at sæta sær fíggarliga.

T. d. er mestsum alment viðtikið, at mammur, ið fyrstu tíðina eftir barnsburð — fyri ikki at siga fyrstu árin — velja at ansa egnum barni — mestsum ongan møguleika hava fyri at koma inn í »systemið«. Hesar mammur eru jú heimagangandi, tað hava tær ráð til. Teimum tørva ikki barnaansingarpláss.

Hinvegin verður ikki spurt fastlentu útiarbeiðandi mammurnar um tær hava ráð ella ikki at ansa egnum børnum eina tíð.

Helst hava tær ikki ráðini til tað, hóast ráðini ivaleyst eru frægari enn hjá teimum, sum undan barnsburði ikki hava verið í føstum arbeiði, sum av óværi hava verið heimagangandi og sum so ikki hava »uppbiorið« hesa almennu tænastu.

Í hesum metingum eigur ikki at verða gloymt, at fastlentu mammurnar í samband við barnsburð nú við lóg fáa fíggarligar sømdir, ið ongantið verða teimum tímaløntu fyri — fyri ikki at tala um tær yngri mammurnar, sum ongan ráð hava fingið ansingarpláss og harvið heimagangandi og »officielt« uttan tørv.

Forvitnisligt hevði verið at blaðað íggjøgnum stovnslistarnar yvir foreldur og børn, tí ikki skal ein ivast í, at tey, ið frægst fáa burtúr hesi tænastu, eru tey fastlentu við góðum stórvum, so mikið góðum, at tey uttan himp hava fingið barn aftaná barn inná hesar stovnar og harvið í árávis ikki verið fyri inntøkumissi, alt meðan tær mammur, sum almannaeygum hava verið so »fávitskutur«, at tær skjálvar hava viljað verið um børnini fyrstu tíðina, mestsum eru avskrivaðar sum brúkarar av hesum almennu tænastum.

Hvussu er støða okkara móttvegis kvinnunum á eitt nú fiskavirkjunum. Arbeiðið er stundum óstöðugt, fastlentar eru tær ikki, so samsýning fyri inntøkumissi í samband við barnsburð kunnu tær ikki fáa.

Men verri er, at tær mestsum ikki kunnu fáa alment ansingarpláss til børn síni, tí tær vegna ó-

regluligt arbeiði í alt ov stóran mun koma undir »diskriminerandi gandaheiti« heimagangandi. Men eru tað nakrar, ið ikki hava ráð til inntøkumissi, tá vinnast kann, so eru tað hesar, tí ikki fara tær til spæls at arbeiða á fiskavirkjum okkara.

Hvorjar endamálsgreinirnar, upprunliga vóru fyri veggustovur og barnagørdar, veit eg ikki. Helst man hetta frá byrjan hava verið ætlað einsamøllum ógiftum mammum/upphaldarum. Og alt gott um tað. Hesin stuðul má á onum sinni falla burtur.

Trupulleikin í dag er bert hann, at rættlaga tørf er at skilja ímillum einsamallar mammur og ikki. Nevnini siga okkum einki og hjúnarband er ikki longur vegleiðandi.

Men fáa vit ikki í stundini hesar stovnar at virka fyri allra besta, uttan mun til hvør tú er ella hvussu »fast starv« mammurnar hava, so vóru vit frægari

tjak og meiningar

Vit gera lesarar okkara varugar við, at treytin fyri at fáa lesarabrev upptikin undir hesum teiginum er, at blaðstjórnin veit, hvør hevur skrivað brovini.

farin hesar stovnar fyri uttan.

At útiarbeiðand fólkhjún við góðari inn tøkum, sum eitt nú hava sett seg í stóra skuld fyri at fáa tak yvir høvdið hava brúk fyri veggustovum og barnagørdum, er eyðsæð. Men tess sjálvsagdari skuldi tað verið, at onnur við ella uttan stóra skuld, men við bert einari inntøku vegna tørvandi ansingarpláss, hava enn stóri tørv fyri hesi almennu tænastu.

Men tey sum hava skulu framvegis hava meira og tær mammur, sum ikki eru fastlentar — bæði undir arbeiði og lutvist barnsburði — og so stótt vanvirðisliga skirdar heimagangandi, skulu als ikki gera sær nakrar vónir um at fáa ansingarpláss til børnini, hóast hesar hava tað mest fyri neyðini bæði fíggarliga og sum móðisrindan.

R.

Kappsúkkla

við 6 gearum í góðum standi — 3 ára gomul — til sølu fyri 1200 kr.

137 98

TAÐ NÝGGJA

LEIGA

DER

SJÓNVARP
lit, 0,30
frá

VIDEO
VHS
frá

220,—

um mánaðin

325,—

ÓKEYPIS SERVICE

DER

VIDEO/SJÓNVARP
N. Finsensgøta, tlf. 15132

Fyrst danskt vikuskifti so føroyskan gerandisdag

Aftaná eitt danskt vikuskifti í Sjónvarp Føroya, byrjar so føroyski gerandisdagurin aftur. Er tað veruliga eingin á Føroya landi, sum setir spurnar tekin við, at vit skulu undirhaldast við Árhús skemtisøgum og lokalsøgum í Kevmannahavn?

Leygarkvöldið skuldu vit undirhaldast av sjónvarpsvertum í Danmarks Radio, sum einamest var um lokalar hendingar. Eg hugsaði um, hvat danir høvdu sagt, um dýrgoldnu lisenspengar teirra fóru til t.d. skemtisending úr Klaksvík. Hevði tað verið skemtligt? Ikki høvdu danir havt møguleika at skilt skemtið, ei heldur at havt viljan at seta seg inn í tað, sum er lokalt fyrbrigdi. Neyvan er tað ov nógv sagt, at fólk í Kevmannahavn sita frammanfyri sjónvarpið og siga: »— hva? fandan skal við med provins TV fra Århus«. Men føroyingar skulu taka til takkar við hesum, orsakað av vánaligum politikki í lögtingi og landsstýri.

Um føroysku politikararnir skulu vekja áhuga millum veljararnar, so nýðast teir helst at fara í donsku »kulissurnar« fyri at fáa fólk í talu. — Um hetta ikki er eitt slag av tíðarógvna, so veit eg ikki....! Hvussu kunnu veljararnir sita frammanfyri sjónvarpið og hugsa um Føroya land og leiðslu, tá borðreitt verður við donskum einkisigandi skemti eitt heilt vikuskifti! Skemtarin Otto Leisner og Niels Helveg Petersen, radikali høvdingurin, eru hetta vikuskiftið meira kendir í Føroyum, enn Pauli Ellefsen og kompani.

Í Schyy. det er lørdag, vóru hyggjararnir bidnir um at senda eitt video-bræv sum í innihaldi skuldi vera um summarið 84, so sum tað myndaði seg fyri einstaklingin.

Eg kundi hugsað mær, at Jógvan Asbjørn skipaði fyri somu kapping í Føroyum, sum skuldi havt heitið: »Gerði eina danska TV-avis«. So vóru arbeiðstrupulleikarnir ruddaðir av vegnum í SV, tí tað var ivaleyst tilfar til eitt heilt ár!

Burtursæð frá donskum einkisigandi skemti, vóru krimifilmarnar um evnið: konufólkamord. Løg-ið, at krimifilmarnar hava so stórt hyggjaravirði, og at tað altið eru konufólk, ið verða myrd. — Bert í vikuskiftinum taldi eg 13 mord í sjónvarpinum! So hugsar ein um, hvør ger filmar og hvør velur teir út. Talan um líkarætt í sjónvarpsundirhaldinum, er ivaleyst ikki til staðar har, eins og aðra staðni. Menn eru við yvirlutan, kvinnur við undirlutan, so lætt er tað.

— Ikki tí, at eg haldi undirhaldsvirði hevði verið stóri, um menn vóruð myrdir í hesum filmum. Bert tað at mord og ræðuleikar skulu hava so stórt virði hjá hyggjarunum fær teg at hugsa gjøllari um hetta.

Sum bót upp á sálina, kom Per Hjøgaard á skermin í andakt sendingini. Hann tosaði ikki beinleiðis um mord og harðskap, men kortini heldur ikki fingi vit ein glotta. Per Hjøgaard segði m. a., at tað ikki var neyðugt at tosa um atomkriggj og hvussu hetta kundi forðast. Tað stóð í Biblíuni, at so skuldi verða. Hann helt, at eins og vit fyrireikaðu okkum til drotningavítjanina í vár, soleiðis skuldu vit heldur fyrireika okkum til Jesu komu!

Álvaratos, er tað meira kristið bert at hugsa um at sleppa í himmiriki, og so bara lata heimin fara fyri skeyti? Eftir mini kristnu uppfatan, so er tað eisini eftir Biblíuni, at vit royna at skapa frið og avvápná á jørð, enn bert at hugsa um, hvat er best fyri einstaklingin, at hann kann bjarga síni mál.

Per Hjøgaard segði eisini, at tað ikki var neyðugt at spyrja visindamenn, hvussu heimurin sá út eftir at atombardagi hevði lagt heimin í oyði, tí tað stóð eisini í ábblíuni. Eg veit ikki, um øll mordini og einkisigandi undirhaldið í vikuskiftinum hevur fingið eitt ávíst svartskygni fram í huga mínum, men hevur Várhara gjørt okkum heimin, so er tað skylda okkara at varðveita hann. Alt annað er ein umbering fyri at sleppa lættast fyri egna vinning. At sita hendur í favn og biða eftir evstu løtu, er tað sama sum ikki at taka lut í samfelagsviðurskipti og hervið eisini í alheims-politikki, ið bert við at trýsta á toppin, kann forkomma øllum. Hava teir menn, sum stýra »tøppin« somu áskoðan, so er »alibi« teirra í lagi, — bert fyri at nýta málberingina frá krimifilmunum.

Dagny Joensen